

ISSN 0027-8084

УДК 808.61./62

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

НАШ ЈЕЗИК

L/2

БЕОГРАД
2019

Наш Језик

ИЗДАЈЕ

ЛИНГВИСТИЧКО ДРУШТВО у БЕОГРАДУ

УРЕЂУЈЕ

БОДИН

Година I Свеска 1

БЕОГРАД

1932

НАШ ЈЕЗИК

L CB. 2

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

др Рајна ДРАГИЋЕВИЋ, др Јелена ЈОВАНОВИЋ СИМИЋ,
др Весна ЛОМПАР, др Драгана МРШЕВИЋ РАДОВИЋ,
др Марина НИКОЛИЋ, др Мирослав НИКОЛИЋ,
др Ђорђе ОТАШЕВИЋ, др Милица РАДОВИЋ ТЕШИЋ,
др Стана РИСТИЋ, др Марина СПАСОЈЕВИЋ,
др Срето ТАНАСИЋ

Уредник
др СРЕТО ТАНАСИЋ

Секретар
др Марина Спасојевић

Ову свеску *Нашег језика* приредиле су
др Марина Николић и др Марина Спасојевић.

Рецензенти
др Марина Николић, др Владан Јовановић,
др Марина Спасојевић, др Срето Танасић

Према мишљењу Министарства за науку, технологију и развој Републике Србије
бр. 413-00-1715/2001-01 ова публикација је од посебног интереса за науку.

НАШ ЈЕЗИК, часопис за српски књижевни језик, покренуло је 1932. г. Лингвистичко друштво у Београду, на челу са Александром Белићем, који је уредио седам књига предратне серије, као и девет књига и први двоброј десете књиге у новој, послератној серији часописа. Од 1960. до 1975. г. (књ. X/3–4–XXI/1–2) уредник часописа био је Михаило Стевановић, а у периоду од 1975. до 1996. г. (књ. XXI/3–XXX) Митар Пешикан. Часопис је од 1996. до 2005. г. (књ. XXXI–XXXVI) уређивао Мирослав Николић.

Наш језик излази у две годишње свеске, које чине једну књигу. Издаје га и прима рукописе Институт за српски језик САНУ, Кнез Михаилова 36, ел. пошта: isj@isj.sanu.ac.rs, nasjezikisjsanu@gmail.com.

Штампа Планета принт, Београд

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

81

НАШ језик / уредник Срето Танасић. – Год. 1, бр. 1 (1932/1933) – год. 8, бр. 1 (1941); Н.С. Књ. 1 (1949/1950)–. – Београд: Институт за српски језик САНУ, 1932/1933– (Београд, Планета принт).

Полугодишње
ISSN 0027-8084 = Наш језик
COBISS.SR-ID 615951

Проф. др Срето Танасић, дописни члан АНУРС

*Радове на сѣраницама овог броја
часописа Наш језик колеге,
пријатељи и некадашњи студенти
посвећују проф. др Срећу Танасићу,
дописном члану АНУРС,
поводом седамдесет година живота
са искреним жељама за дугим животом
и непрекидним стваралаштвом*

НАШ ЈЕЗИК

Књига L

Св. 2 (2019)

САДРЖАЈ

Повод

Седамдесет година живота др Срете Танасића – пола века љубави према српскоме језику (МАРИНА Љ. СПАСОЈЕВИЋ) . . .	1–7
Библиографија радова др Срете Танасића (ВЕСНА Н. ЂОРЂЕВИЋ)	9–30

Срето Танасић у српској лингвистици

Стандардизација српског језика и језичка култура у проучавањима Срете Танасића (МАРИНА М. НИКОЛИЋ)	31–37
Срето Танасић против језичких манипулација (БИЉАНА С. САМАРЦИЋ)	39–47
Значај Танасићевих истраживања за лексикографски третман трпног глаголског придева у Речнику САНУ (ЈОВАНА Б. ЈОВАНОВИЋ)	49–57

Акцентологија и фонологија

Силазни акценти на непочетним слоговима ријечи у српском књижевном језику (МИЛОРАД П. ДЕШИЋ)	59–64
О прозодијским аспектима риме у српској поезији (ДРАГА С. ЗЕЦ)	65–75
Белићеви погледи на акценте и културу говора у часопису <i>Наш језик</i> из данашње перспективе (АЛЕКСАНДРА Р. ЛОНЧАР РАИЧЕВИЋ, МАРИНА С. ЈАЊИЋ)	77–85
О неким спорним рефлексима <i>jaīa</i> (САЊА М. КУЉАНИН). . . .	87–93

Морфологија и творба речи

О архаизмима у српском језику, посебно граматичким (ПРЕДРАГ Ј. ПИПЕР)	95–107
--	--------

Прелазни карактер префиксоида у савременом српском језику (РАЈНА М. ДРАГИЋЕВИЋ)	109–116
Морфолошка средства којима се појачава или ослабљује значење мотивне речи у творби (нацрт за једну могућу морфологију градуабилности) (МИРЈАНА К. ИЛИЋ)	117–122
Статус лексеме <i>сам</i> у савременом српском језику (АНА М. ЈАЊУШЕВИЋ ОЛИВЕРИ)	123–129
Узвици у служби других врста речи у српском језику (ИВАНА В. ЛАЗИЋ-КОЊИК)	131–139
Експресивна вредност збирних именица које означавају етничке, националне, верске групе (ДРАГАНА Ј. ЦВИЈОВИЋ)	141–150
О могућим семантичким дистинкцијама глаголских именица у српском језику <i>јризнање</i> : <i>јризнавање</i> , <i>јридружице</i> : <i>јридруживање</i> и сл. у контексту актуелне политике (МАРИНА Љ. СПАСОЈЕВИЋ)	151–159
Видско парњаштво и акционалност (префикс <i>за-</i>) (ВЕСНА Н. ЂОРЂЕВИЋ)	161–168

Синтакса и семантика

О двјема спорним конструкцијама у српском језику (<i>за</i> + инфини- тив и <i>за</i> + акузатив у значењу одређивања правца кретања) (БРАНИСЛАВ М. ОСТОЈИЋ)	169–176
Значење и контекст: неки проблеми око значења и употребе гла- голских личних облика (РАДОЈЕ Д. СИМИЋ, ЈЕЛЕНА Р. ЈОВАНОВИЋ СИМИЋ)	177–187
О реченицама са спојем <i>а</i> и у везничкој позицији (МИЛОШ М. КОВАЧЕВИЋ)	189–196
Синтаксичке конструкције ‘ <i>глагол + ми се</i> ’ у српском језику (ДИМКА В. САВОВА)	197–204
О једној посебној контрафактивној конструкцији у српском језику (ЉУДМИЛА В. ПОПОВИЋ)	205–220
Синтакса и семантика предикатског израза <i>ујознаћи</i> (<i>се</i>) (ВЛАДИСЛАВА Ж. РУЖИЋ)	221–236
О предлогу <i>јоврх</i> (ДУШКА Б. КЛИКОВАЦ)	237–258
Синтакса и семантика предлога <i>јри</i> (ИВАНА Н. АНТОНИЋ) ..	259–268
О српском глаголу <i>радићи</i> (НАДА Л. АРСЕНИЈЕВИЋ)	269–280
Значењски ресурси функционалних глагола: на примеру предик- ата ‘ <i>сукобити се</i> ’ (МИЛИВОЈ Б. АЛАНОВИЋ)	281–288
Утицај полипрефиксације глагола на њихово синтаксичко окружење (МИЛИЦА Љ. СТОЈАНОВИЋ)	289–295
О (лексичко-граматичким) значењима глаголских речи (ИВАНА Р. ЈОВАНОВИЋ)	297–306

Негација као језичка категорија – општи осврт (ЈЕЛЕНА Л. ПЕТКОВИЋ)	307–314
Један тип безличних реченица у српском и руском (у контексту језичке слике света) (БИЉАНА Ж. МАРИЋ)	315–322
Асиндетске структуре с концесивним значењем у савременом српском језику (МИЈАНА Ч. КУБУРИЋ МАЦУРА)	323–334
О употреби израза <i>један/једно с другим</i> и <i>једна с другом</i> у српском језику (ИВАНА З. МИТИЋ)	335–342
Линеаризација протосоцијативних и псеудосоцијативних кон- струкција у српском језику (МАРИЈА М. ОПАЧИЋ)	343–351
Императив као маркер неочекиваности (ДРАГАНА М. КЕРКЕЗ) ..	353–359
Статус финалних реченица у <i>Зборницима закона и уредбених</i> <i>указа</i> из пете деценије 19. века (ЈЕЛЕНА М. ПАВЛОВИЋ ЈОВАНОВИЋ)	361–368

Лексикологија, лексикографија и терминологија

Рјечници као средство успостављања ауторитета (ДАНКО М. ШИПКА)	369–386
Слов'янська термінографія кінця ХХ – початку ХХІ століть у діалози традиційної та електронної бібліографії (ВІКТОРИЈА Л. ІВАЩЕНКО)	387–397
Нова лексика у области туризма у савременом српском језику (ЂОРЂЕ Р. ОТАШЕВИЋ)	399–408
Саобраћајна терминологија у савременом српском језику (ГОРДАНА Д. ДИМКОВИЋ ТЕЛЕБАКОВИЋ)	409–418
Винаверове крушке <i>крусијуменка</i> и <i>бергамка</i> и ријеч-двјије по- водом њих (НЕЂО Г. ЈОШИЋ)	419–427
Назви за печурке у српским народним говорима (МАРИНА С. ЈУРИШИЋ, ЈЕЛЕНА Д. ЈАНКОВИЋ)	429–439
Турцизми у 20. тому Речника САНУ (МАРИЈА С. ЂИНЋИЋ) ..	441–448
Прилог опису семантике придева <i>йразан</i> (НАТАША М. МИЛАНОВ)	449–456
Једно запажање о прилогу <i>вуковски</i> у српском језику (ИРЕНА Р. ЦВЕТКОВИЋ ТЕОФИЛОВИЋ)	457–463

Стилистика

Превођење као креативни и лингвистички изазов у савременом српском језику (НЕНАД Б. ВУКОВИЋ)	465–471
О стилистичким особинама Андрићева наратива у роману <i>На</i> <i>Дрини ћуџија</i> (ГАЛИНА Г. ТЈАПКО)	473–485
Заграде у Андрићевим романима (БРАНКО Ђ. ТОШОВИЋ)	487–494

Суфикси <i>-ица</i> и <i>-ка</i> у језику Петра Кочића (ДРАГО В. ТЕШАНОВИЋ, ДРАГАНА Д. ЛАЗИЋ)	495–506
Индивидуална лексика у дјелу Исидоре Секулић (творбено- -семантичке одлике именица) (ВЕСЕЛИНА В. ЂУРКИН)	507–520
„Унутрашњост“ поетонима <i>Тигар</i> Бранка Топића (МИРЈАНА Н. СТОЈИСАВЉЕВИЋ)	521–527
(Не)референцијалност антецедента релативних клауза у песми „Он“ Сунчице Денић (ТАЊА З. РУСИМОВИЋ)	529–540

Прагматика

О пружању утехе саговорнику у говору свакодневне комуникације (БОЈАНА С. МИЛОСАВЉЕВИЋ)	541–550
Реторичка структурална теорија и реализација елементарних јединица дискурса на примеру онлајн коментара у српском и руском језику (РАДОСЛАВА М. ТРНАВАЦ)	551–570

Дијалектологија

О једној старој падежној конструкцији у говору источnobосан- ских Ера – генитив издвајања из скупине (СЛОБОДАН Н. РЕМЕТИЋ)	571–576
Третман полисемије и хомонимије у дијалекатским речницима (МАРТА Ж. БЈЕЛЕТИЋ)	577–585
Језичке крхотине и дијалекатски речник (НЕДЕЉКО Р. БОГДАНОВИЋ)	587–593
Говори Црне Горе у основици српског књижевног језика (МИОДРАГ В. ЈОВАНОВИЋ)	595–603
Западнобоснијска диалектна лексика в общесербском контек- сте (на примере говора Манячи) (ЕКАТЕРИНА И. ЯКУШКИНА)	605–613
Неке позајмљенице у коларској терминологији говора Карашева (МИХАЈ Н. РАДАН, МИЉАНА-РАДМИЛА М. УСКАТУ)	615–626
О акценту као прилогу очувању дијалекта (ЈОРДАНА С. МАРКОВИЋ)	627–636
Репартиција рефлекса вокалног <i>л</i> у говорима Лужнице и Пирота (ЉУБИСАВ Н. ЋИРИЋ)	637–644
Рефлекси финалног <i>л</i> у лексеми <i>заова</i> у говорима призренско- -тимочке дијалекатске зоне (АНА Р. САВИЋ-ГРУЈИЋ)	645–653
Вокалске редукције у говору Бастаса (ДРАГОМИР В. КОЗОМАРА)	655–662
О приступима у досадашњим истраживањима синтаксе падежа у херцеговачко-крајишким говорима (ЗОРАН М. СИМИЋ)	663–677

Циљне (намерне, финалне) реченице у сиринићком говору (РАДИВОЈЕ М. МЛАДЕНОВИЋ, БОЈАНА М. ВЕЉОВИЋ)	679–685
Вербализација концепта <i>здравље</i> у тимочко-лужничким говорима (ТАЊА З. МИЛОСАВЉЕВИЋ)	687–694

Ономастика

Marginalia onomastyczne (ZUZANNA V. TOPOLINSKA)	695–698
О релационим микротопонимима у Рађевини (МИРЈАНА С. ПЕТРОВИЋ-САВИЋ)	699–705
Прилог реконструкцији ојконима <i>Вогошћа</i> (ЈЕЛЕНА В. ЈАЊИЋ)	707–714

Социолингвистика

Linguistic Ideology and the Art of Re-Edition on the Second Edition of Ioann Rajić's <i>History of Various Slavic Peoples</i> (1823) (МОТОКИ У. НОМАЧИ)	715–725
Знање студената о ауторству наших правописа (ВЕЉКО Ж. БРБОРИЋ)	727–735
Стандардни и матерњи језик из другачије перспективе (НАТАША Б. КИШ)	737–744
О уништеном писаном наслеђу на Косову и Метохији (на при- меру сачуваног дела једне породичне архиве) (МИТРА М. РЕЉИЋ)	745–752

Лингвокултурологија

Сложенице са именицом <i>вода</i> у српским народним говорима и српској култури (СОФИЈА Р. МИЛОРАДОВИЋ, ВЛАДАН З. ЈОВАНОВИЋ)	753–763
„Богатство“ – конвенционални суд у систему вредности у срп- ском језику и култури (НАТАША С. ВУЛОВИЋ)	765–772
Стереотип о Ери (ДАНИЈЕЛА С. СТАНИЋ)	773–781

Граматографија

Српско-рускословенски међуодноси у српским граматикама рускословенског језика прве половине 19. века (НАЈДА И. ИВАНОВА)	783–790
<i>Србска Грамаџика за гимназијалну младежъ Княжесѣтва Србіе</i> Владимира Вујића (1856) (МИЛОШ Ћ. ОКУКА)	791–802

Библиографија

Преглед библиографија објављених у часопису <i>Наш језик</i> (АНА В. ГОЛУБОВИЋ)	803–811
--	---------

УДК 811.163.41'373.6
821.163.41.08 Секулић И.

Оригинални научни рад
Примљено 8. децембра 2019. г.
Прихваћено 16. децембра 2019. г.

ВЕСЕЛИНА В. ЂУРКИН*
(Универзитет у Новом Саду,
Педагошки факултет у Сомбору)**

ИНДИВИДУАЛНА ЛЕКСИКА У ДЈЕЛУ ИСИДОРЕ СЕКУЛИЋ (ТВОРБЕНО-СЕМАНТИЧКЕ ОДЛИКЕ ИМЕНИЦА)

У раду се на жанровски разнородном корпусу дјела Исидоре Секулић анализирају творбено-семантичке одлике именичких индивидуализама и њихов стилски потенцијал. Анализа показује да су све забиљежене лексичке јединице грађене према већ постојећим творбеним моделима српскога језика, најчешће у поступку извођења од просте творбене основе, али и од изведених и сложених основа. Главнина именичких индивидуализама припада домену апстрактних именица, укључујући и глаголске којима је именована глаголска радња, а чешће су заступљени и у категоријама вршиоца радње и носиоца особине. Стилска маркираност и експресивност датих лексичких јединица условљена је употребом нетипичног творбеног средства (нестандардног творбеног форманта или творбеног форманта експресивне семантике) и контекстом у којем су употријебљене.

Кључне ријечи: Исидора Секулић, индивидуална лексика, именице, торбено-семантички модел, стил.

Увод

1.1. Међу писцима изузетног стваралачког темперамента, пажљивог и проницљивог односа према језику и ријечима, високо мјесто у српској књижевности заузима Исидора Секулић. Судећи према ономе што у литератури налазимо, Исидора је један од оних књижевника

* veselinaso@gmail.com

** Овај рад је настао у оквиру пројекта *Динамика сјруктура савременог српског језика* (бр. 178014), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

чија је креативност у коришћењу лексичко-творбених образаца веома допринијела укупном лексичком фонду српског језика, о чему свједочи податак да „потврде из њених дела долазе на отприлике сваких десетак страна Речника, гдекад и чешће, а то значи да једна књига има отприлике око 80 примера из њеног дела“¹ (Радовић Тешић 2010: 118). У склопу неколико начелних констатација које у своме раду о лексици Исидоре Секулић са становишта савремене стандардизације износи М. Радовић Тешић, за нас је посебно важна она која се односи на „творачки лексички слој“, који је „често на граници индивидуализама“, „приметан и препознатљив у Исидориној реченици“, а који је данас, по мишљењу ауторке, прилично запостављен, успорен, и који новија српска књижевност не његује, „а књижевна критика не афирмише или довољно не препознаје“ (Радовић Тешић 2010: 119).

Да Исидора спада међу оне малобројне српске писце склоне лексичким иновацијама, прецизније, међу најуспјелије творце индивидуализама који су значајно обиљежили своју епоху, потврђује и Н. Ивановић (2011)² у раду посвећеном анализи творбено-семантичких и стилских одлика индивидуално скованих именица које су забиљежене у РСАНУ, запажајући притом да њено књижевно стваралаштво одликује „систематско коришћење индивидуализама“ и да је ријеч о писцу који „радо истражује значењске односе између творбених синонима, као и семантички потенцијал различитих творбених форманата“.

1.2. О терминолошко-појмовном разјашњењу термина *индивидуализам* и релевантним критеријумима за његово разграничење од сродних појмова и термина, уз разматрање могућности „продора индивидуализама у општи лексички фонд“, пише Р. Драгићевић (2011). Ауторка указује на проблем честог укрштања сродних термина *индивидуализам*, *оказионализам*, *неологизам*, *кованица*, *хайакс*, *йоштенцијална ријеч* у славистичкој литератури и сматра да она проистиче из чињенице да сви они означавају појмове с нејасним границама, који се додирују и у мањој или већој мјери преклапају у сегментима својих садржаја.³ Она прихвата одређење по којем су индивидуализми лексеме за које постоји једна или мали број потврда, а које су творенице, дакле, ријечи домаћег

¹ У питању је РСАНУ.

² У раду је дат исцрпан преглед литературе и изнесени важни закључци о природи индивидуалне лексике уопште, њеној структури и односу према цјелини лексичког фонда.

³ Попис кодираних лексема (неологизама, кованица и индивидуланих ријечи) у РМС и статистичке податке о њиховој заступљености налазимо у раду Г. Штасни (1997–1998).

поријекла настале творбом ријечи, и које се могу класификовати на околионализме и потенцијалне ријечи (Драгићевић 2011: 49).

1.3. Овакво одређење термина *индивидуализам* и готово општеприхваћена подјела заснована на степену уобичајености творбеног модела и творбених средстава, као разликовном критеријуму, представљају теоријско полазиште и у нашем раду у којем смо анализирали индивидуално творене именице у дјелу Исидоре Секулић (в. одјељак извори). При утврђивању статуса ексцерпираних језичких јединица руководили смо се према критеријуму забиљежености односно незабиљежености у рјечницима – РСАНУ и РМС. Такође смо у корпус уврстили и именичке лексеме које су у рјечницима означене као индивидуализми, а њих је свега седам (*бесћоводност*, *високан*, *врџиверац*, *доиме*, *досуђивач*, *језиконосац*, *незадржај*). Ексцерпирану лексику класификовали смо према творбено-семантичким категоријама, а поткласификацију у оквиру сваке категорије извршили према творбеном типу којем именичка лексема припада,⁴ дајући уз сваку лексичку јединицу семантичку интерпретацију и контекстуалну потврду.

Анализа корпуса

2. Именице са значењем вршиоца радње

2.1. Именице мушког рода

2.1.1. *-ар*: *авлијар* („онај који иде од авлије до авлије и разноси вијести“), *кифлар* („онај који прави кифле“) и *йиџаличар* („онај који смишља питалице“), од сложене основе *йођонар* („онај који поправља ђонове“) – Ту негде ... сахрањен је био љубимац слуга гос-Тошин, баштован и *авлијар* Љуба... (КПГ, 46); Да Цветан није тако леп, угушио би га онај чешки *кифлар*... (КПГ, 306); Измамљивао је учитељ Лесковац дарове деце ... имао добре певаче, цртаче, декламаторе, рачунције, *йиџаличаре* (КПГ, 251); ... Сава Бајић, шустер по занату, некада крпа, а после *йођонар*... (КПГ, 273–274). За разлику од прве именичке лексеме, у чијој је основи именован простор на којем лице врши радњу (*авлијар*), именице *кифлар* и *йиџаличар* у основи имају назив објекта који настаје у процесу вршења радње. Са истом творбеном основом и суфиксом *-ара* у РСАНУ налазимо само именицу женског рода *авлијара* са значењем „жена која иде од авлије до авлије и разноси вести; исп. аброноша, стокућа“, док према именици *кифлар* РМС наводи лексичку јединицу идентичног творбеног типа *йеречар* („онај који прави и продаје перетке“).

⁴ О односу творбене категорије и творбеног типа, као и средствима карактеризације творбеног типа в. Ђорић (2008: 19–20).

2.1.2. *-аш*: *моџикаш* („радник који ради мотиком“) – За неки дан потом дођоше *моџикаши*, зидари, и дунђери, и кућа стаде расти као из воде... (КПГ, 274). РСАНУ биљежи лексеме *моџикар* и *моџичар* (покр.) са значењем „онај који земљу обрађује примитивно, служећи се само мотиком“. Из контекста је јасно да се лексема *моџикаш* не поклапа у потпуности семантички са наведеним лексемама. Према истом начину творбе у српском језику творена је и именица *лојџаџаш*, чије је значење засновано на механизму метафоре („нар. шаљ. назив за католика, јер се крсти целом шаком као лопатом“).

2.1.3. *-ач*: Од глаголске сложене основе и суфикса *-ач* скована је именица *досуђивач* („онај који досуђује, доноси пресуде, одлуке“), чијом се употребом настоји истаћи надмоћ оних који одлуке и пресуде доносе над онима који их трпе, чему посебно доприноси и емфатичка употреба личне замјенице *ви*, што знатно увећава стилски ефекат не само новостворене ријечи него и цјелокупног исказа – Излазите ... *ви досуђивачи* награда и казни (Сек. 3, 21).

2.1.4. *-ац*: Од сложене основе суфиксом *-ац* изведена је лексема *језиконосац* („онај који има развијено осећање за свој језик, онај који добро познаје свој језик, зналац свог језика“) према истом моделу као и лексема *вајироносац*, коју биљежи РСАНУ – Има људи који са лакоћом ... читају свој језик ... Таквим људима ... *језиконосоцима* бисмо их могли назвати – таквима имају велике литературе да благодаре (Сек. 9, 20).

2.2. Именице женског рода

2.2.1. *-ка*: Према претпостављеном *сиричар* изведена је моцио-ним суфиксом именица *сиричарка* („она која прави сир“) – Слуга нас тада још обавести: да је Ингрид савршена сетерка, млекарка и *сиричарка*... (С, 352). У РМС налазимо *сирар*, *сирарка* и *сирарица*. Јасно је да стилска маркираност лексичке јединице *сиричарка* потиче од њене товрбене структуре. Могуће је да је овако творена лексема присутна и у дијалекатској лексици.

3. Именице са значењем имаоца/носиоца особине

3.1. Именице мушког рода

У анализираној грађи забиљежили смо свега неколико примјера именичких лексема из категорије *nomina attributiva*, којима се врши именовање према некој доминантној, физичкој (спољној) или духовној (душевној, карактерној) особини.

3.1.1. *-ов*: *сакатџов* („сакат мушкарац“) – А да се тај *сакатџов* не врзма око тебе? (КПГ, 91);

3.1.2. *-ан*: *високан* („онај који је на високом положају“) – У својој великој поеми ... говори овај ... песник ... о лудој и грешној моћи великана и *високана* (Сек., АСК 1955, 329);

3.1.3. *-о*: *фуриозо* („онај који је фуриозан, жесток, силовит“) – ... с криком једним улеће у ждрело ватре и каоса, и, узједаред, на леђима живих људи појављује се велики беседник и трибун, појављује се Мирабо *фуриозо* (АИ, 318);

3.1.4. *-ац*: *брзојлеџац*, од сложене основе („онај који је брзоплет, несмотрен, несрећен, ужурбан“) – Јеси видео како су му брзоплете руке, као да има три руке и ниједна не зна шта ради... Пфуј! и то ми је доктор: доктор Равноселац, доктор-*брзојлеџац* (КПГ, 236);

3.1.5. *-ац*: *врџиверац* од сложене основе, настала у процесу комбиноване творбе („вероломац, превртљивац“) – А комшије сами Грци. Сам *врџиверац*, не волим Грке! (Сек. 5, 193).

Од свих наведених лексема само је лексемом *сакатџов* именован носилац особине засноване на физичком недостатку, док остале означавају носиоца неке духовне или карактерне особине формиране под утицајем темперамента или неких спољних околности. Пејоративно значење, али и стилски ефекат, лексема *сакатџов* остварује не само зато што у својој основи има придјев којим је именован озбиљан физички недостатак већ и захваљујући томе што својим творбеним ликом, с једне стране, подсећа на лексеме са придјевском творбеном основом којима се у српском језику образују називи паса или коња према тјелесним особинама (*мрков*, *шаров*), а с друге стране, и на лексеме које представљају пејоративне називе за људе (*гадов*, *йразнов*) (в. Клајн 2002: 130). Занимљиво је да РМС биљежи само лексему *сакатџуља* („саката жена“) без назнаке о могућем погрдном значењу, премда су изведенице овог творбеног типа када се односе на жене по правилу пејоративне (*бјеснуља*, *йогануља*) (Клајн 2002. 154–155). У дијалекту налазимо потврде за лексему *сакатџин* такође с погрдним значењем: Ено *сакатџина* онога, ја, саката му нога, не виче га нико именом (Ђуркин 2006: 132). – Постављена у напоредан однос са именичком лексемом *великан*, образованом истим начином творбе, лексема *високан* има важну улогу у креирању и спецификавању утиска о надрастању просјечног и нормалног, будући да лексема *велик* у свом основном значењу подразумејева одступање од уобичајеног, просјечног у једној или више димензија, а *висок* вертикално одступање. – Лексема *фуриозо* изведена је од редукване основе придјева *фуриозан* и суфикса *-о* помоћу којег се у српском језику твори веома мали број именица, као што је на примјер именица *југо* (назив вјетра), што указује на степен

онеобичајености остварен при творби овог индивидуализма. Замјеном лексема *фуриозо* придјевом *фуриозан* знатно би се снижио стилски учинак цјелокупног исказа. Именица *брзојлеџац* јавља се у оквиру полусложеничког споја *докџор-брзојлеџац*, чиме је додатно стилски маркирана, а такође је занимљиво да је настала као продукт дјечије оштроумности, сензитивности и проницљивости. – Формирана од сложене основе лексема *врџиверац*, с једне стране, асоцира на именичке лексема које у првом дијелу имају глаголски дио, а у другом именицу *врџив(ј)еџар*, *врџигађа*, („вјетропир“), *врџигуз*, *врџирей*, *врџикаџа* („несталан, несигуран човек, превртљивац“), *врџиколо* (покр. „живахна, несташна или нестална особа“), а с друге стране, на лексеми *в(ј)ероламац*, која јој је сродна по значењу („онај који прекрши веру, погази заклетву, не одржи задату реч“), али формирана према различитом моделу (именица + инфикс + глагол + *-ац*), што знатно увећава њену експресивну вриједност и стилски учинак.

3.2. Именице женског рода

3.2.1. Само једна лексема женскога припада овој категорији и изведена је моционим суфиксом *-ка* од већ изведене именичке творбене основе *свакојаковић* (формирани од замјенице *свакојак* и суфикса *-ић*), која је у РМС означена као лексема пејоративног значења („свакојак, сумњивих квалитета човек; безвредан човек“) – *свакојаковићка* („жена сумњивих моралних квалитета; неусмјерена, која лута без одређеног циља“) – Муж јој је био чиновник, писао квите, а она, *свакојаковићка*, ко зна куда тумара и шта ради (КПГ, 251).

4. Именице са значењем занимања

4.1. *-ик*: *космогоник* („онај који се бави космогонијом“) – Ја сам почео онда кад је препукао први атом – *космогоници* нас уче: кад се распао први атом почело је настајање света... (АИ, 66).

5. Именице са значењем мјеста (дијела простора)

5.1. *-ина*: Префиксално-суфиксална твореница *џровеџрина* („мјесто изложено вјетру“) образована је према истом начину творбе као и у рјечницима забиљежена лексема *зав(ј)еџрина* („место заклоњено од ветра, заклон“) – Гробови те деце ... леже ... тамо доле, на *џровеџрини*, где се све њише, па и крстови... (КПГ, 231).

6. Именице са значењем становника именованог према дијелу насељеног мјеста у којем борави

6.1. Именице мушког рода

6.1.1. *-аш*: *чаршијааш* („становник чаршије“) – Јасно: нова кућица на Кашикари врста је берзе и магацина за ону некада златну трговину,

са Србијом, а преко Србије са Турском, коју су, уз реку, рукама и ногама веслали аласи, а главом водили крупни *чаришијаши* на обадве стране (КПГ, 275).

6.2. Именице женског рода

6.2.1. *-ка*: *сејтерка* („она која борави у сетеру, љетном сточарском насељу у планини с колибама и торовима где се стока напаса и музе, у бачији“) – Сетер један, што ће рећи бачија, високо на фјелу Доверском ... У сетеру је лепа *сејтерка* Ингрид, девојка мајка (ПН, 349). Дата лексичка јединица изведена је моционим суфиксом *-ка* од именице мушког рода *сејтер*, коју налазимо у РМС, али једино са значењем „врста ловачких паса птичара дуге длаке“.

7. Именице са деминутивним значењем

7.1. *-ељак*: *џрдељак* – Богату бенгалску ватру са звездама, и ружама, и петловим реповима, и змајским *џрдељцима*... Шта се смејеш? Тако се то зове (КПГ, 114).

7.2. *-ичак*: *кујничак*, *црквичак* – Собичак, *кујничак*, човек, жена и двоје деце. (КПГ, 274); Мали један *црквичак*, који смо видели долазећи пре два дана према станици... (ПН, 353).

7.3. *-чић*: *одељењчић* – Живео је Миша Богдановић, у својој старинској али лепој кућици, мало вертепског изгледа изнутра: ваздан *одељењчића* и степеничица... (КПГ, 239).

Стилска маркираност забиљежених деминутива проистиче из статуса самог суфикса с обзиром на његову продуктивност (*-ичак*, *-ељак*) или из неке необичности која је везана за саму творбену основу (*одељењчић*) или експресивности основе (*џрдељак*). Деминутивни суфикс *-чић* врло је продуктиван у поступку деминуирања именица мушког рода, али не и у категорији именица средњег рода. У том смислу деминутив *одељење* стилски је неутралан у односу на облик *одељењчић*, дијелом и због чињенице да се суфикс *-чић* „најрадије спаја с основама са завршетком *-н*, *-л* и *-ј* (*сџанчић*, *анђелчић*, *џрамвајчић*)“ (Клајн 2002: 167).

8. Именице са пејоративним значењем

8.1. *-урија*: Међу индивидуално скованим лексемама забиљежили смо и збирно образовање *џичурија* („зб. и пеј. од птица, разне врсте птица“), чија је стилска обиљеженост остварена већ употребом суфикса *-урија*, који се иначе јавља у веома малом броју ријечи, а „уклапа у већу групу збирно-афективних суфикса на *-ија*, какви су *-арија*, *-адија* и други“ (Клајн 2002: 157). Њена експресивна вриједност наглашена је не само замјеничким атрибутом *којекакав*, који већ у својој семантици подразумијева негативне особине појма уз чије име стоји, интензифико-

ване његовом постпозицијом у односу на именицу (*тичурија којекаква*), него и низом атрибутских одредаба употребљених уз деминутивну изведеницу *тичица* (*наше, рођене тичице*) – *Тичурија* којекаква, госпоја, Бог зна откуд наводи се па наше рођене тичице само плаше (КПГ, 125).

9. Именице којима се именује глаголска радња (*nomina acti*)

9.1. Међу именичким лексемама којима се именује радња, а које нису наведене у рјечницима, највише је оних творених суфиксом *-је*, са трпним глаголским придјевом у основи: *говљење, насиловање, одомаћење, ѿмонашење, ѿрокисавање, саѿрејѿавање* („заједничко подрхтавање, треперење“), *узвиѿлавање, цирикање*, с напоменом да готово све потичу од глагола који су обрађени у рјечницима, изузев двију – *ѿмонашење* и *саѿрејѿавање* – које наспрам себе немају глагол забиљежен у рјечницима (*ѿмонашиѿи* и *саѿрејѿаваѿи*; постоји једино лексема *замонашиѿи*) – ...природа не лежи у неком предмету, који се, најзад, жив или мртав савлађује, него у бесној хајци с ножевима, у *говљењу* страсти кроз перверзност и злочин... (АИ, 342); То је, видиш, оно ваше *насиловање* дече да уђу у калуп, буду стари, остану хладни, ничији (КПГ, 309); Доста је ако на једном комаду божје земље има застајања, и *одомаћења*, и паланачке среће и културе... (С, 346); Имао је неко фантастично убеђење, да ће у том храму моћи довршити оно што је он звао својим унутрашњим *ѿмонашењем* (ЂБЦ, 32); Море се разлило и узмутило ... и само се чули болни тонови *ѿрокисавања* (АИ, 49); Доби се неки скоро очигледан доказ о *саѿрејѿавању* бића, која су, с музичког гледишта, хармоније или истоветности (ЂБЦ, 52); ... и тамо горе га стаде такво урлање и *узвиѿлавање* као да ће небо на комаде исцепати (АИ, 127); ... и снажно *цирикање* је натпевало моју лепу и срдачну бригу (С, 15).

9.2. Са општим значењем резултативности глаголске радње је префиксално-суфиксална твореница образована помоћу суфикса *-ај* *незадржај* („стални, незауставни ток, незадржавање“) – Шта од машине има жива вода са својим неумором и *незадржајем*? (Сек. 3, 33).

10. Апстрактне именице

У оквиру категорије апстрактних именица са значењем стања или особине (које нисмо пронашли у рјечницима) у анализираном корпусу најзаступљеније су именице са творбеним формантом *-осѿ*, што није необично ако се узме у обзир да је ријеч о творбеном суфиксу спојивом са различитим типовима творбених основа, што дати творбени тип чини врло погодним за „разне креативне лексичке експерименте“ (Ивановић 2011: 89).

10.1. Са глаголском основом

10.1.1. *-оси̑*: Од трпног глаголског придјева (*закину̑иоси̑*, *занесвешћеноси̑*, *уси̑еи̑оси̑*, *неразмо̑ианоси̑*) или радног (*одживелоси̑*, *йолуделоси̑*) – Ето вам, господо, земља Бачка и њен лик на човеку и стварима, кроз лепоту и гримасу, кроз берићет и *закину̑иоси̑*, кроз светлост и таму (АИ, 377); Девојчица је између две *занесвешћеноси̑* била сведок најстрашнијег момента (КПГ, 71); ... око распећа лежи нека *уси̑еи̑оси̑* причања (АИ); Мислим, оне тајне које надјачају и обиђу своју ситну судбину, да се открију, прођу, раздрље и у лаж утерају, и боје се да изгубе драж своје *неразмо̑ианоси̑* (Сапутници, 111); Куд је *одживелоси̑* ове наше паланке, а она је чињеница, стварност? (АИ, 67); ...код Коњовића је цела жетва завитланост, *йолуделоси̑*, бекство, дионизијски пораз и падање (АИ, 380).

10.2. Са придјевском основом

10.2.1. *-оси̑*: *а̑йар̑иноси̑* („својство или особина онога што је по својим особинама изузетно, изванредно, упадљиво“), *бившоси̑* („прошло вријеме, прошлост“) – ...г. Јовановића истиче одједаред *а̑йар̑иноси̑* и загонетности, и то коштуњаве неке *а̑йар̑иноси̑* и загонетности (АИ, 331); Јер, да ли ће иза једне прохујале величине доћи друга, то ће знати они који вашу модерност буду читали као старину, и вас, ваше генерације, као бившу *бившоси̑* (АИ, 304). У другом примјеру стилска обиљеженост исказа, као и појачана експресивност, остварена је не само употребом лексеме *бившоси̑* него и плеонастичним навођењем атрибутске одредбе исказане придјевом *бивши*, већ садржаним у творбеној основи сковане ријечи, чиме је и на семантичком плану реализован поступак онеобичајења – „прошлост која припада прошлости, прошла прошлост“.

10.2.2. *-оси̑*: Као префиксално-суфиксалне творенице са суфиксом *-оси̑* образоване су још двије лексеме женскога рода: *беси̑оводноси̑* („непостојање повода, непотребност“) и *разобимљеноси̑* („стање духа у којем се укидају границе“) – Ана ... ћутањем је изражавала слагање и допадање, и, према томе, *беси̑оводноси̑* сваког даљег разлагања те ствари (Сек. 1, 75); Не волиш више *разобимљеноси̑* и скок помрчину, враћаш се јер хоћеш да си међу људма, и над дубином свога ћутања дижеш мост од речи (АИ, 64). Обје лексеме асоцирају на већ постојеће лексеме из истог или сличног семантичког круга, као што су *безразложноси̑*, *безузрочноси̑* (у основи су придјевске лексеме изведене од лексема (пот)категоријалне: *узрок*, *разлог*), и *разобрученоси̑* („особина онога што је разобручано“; „фиг. распојасаност, распуштеност“).

10.2.3. -лук: *бахайлук* („бахатост“) – Од чега је онда живела душа тог света [Турака] ... од лажног *бахайлука* кад се над рајом бесни (Сек. 4, 186). Лексичка јединица *бахайлук* стилистички је маркирана у односу на творбено неутралну лексему *бахайоси* будући да је изведена творбеним суфиксом турског поријекла (који налазимо у лексемама *миндерлук*, *дуњалук*), због чега је стилски ефектније уклопљена у лексичко окружење (*раја*, *свеи* Турака).

10.3. Са именичком основом

10.3.1. -иштина: *гркиштина* („оно што је својствено Грцима, грчком духу, грчком начину живота“) – ... Папастергије, купио малу у Римској улици ... и задивљао отада у *гркиштини*, и расприродио и своје последње семе, свога унука (КПГ, 306). Дата лексичка јединица *гркиштина* творена је на основу творбеног модела према којем су у српском језику грађене изведенице као што су *немиштина*, *мађарштина* и сл. Клајн (2002: 175) сматра да је мало изведеница од етничких именица са суфиксом -иштина које би биле у потпуности неафективне и износи запажање да их „РМС, вероватно и из политичких обзира, дефинише неутрално“ и да се оне „данас не би могле употребити без пејоративне интенције“. То потврђује и контекст у којем је употријебљена именица *гркиштина*, чију пејоративну семантику и експресивност подупиру и глаголи *задивљао*, *расприродио* у непосредном окружењу.

10.3.2. -лук: *мриваклук* („јаловост, беживотност, мртвило“) – творена од већ изведене творбене основе – Зна се да смо *мриваклук*, да нас је тако мало да не вреди неко да долази и овде започиње посао (КПГ, 300). Изведенице овога творбеног типа, које најчешће значе карактерну особину или начин понашања, у српском се језику сматрају погодним језичким средствима за изражавање емоција (Радић 2001: 71, према Клајн 2002: 110–111). У наведеном примјеру експресивност именице *мриваклук* појачана је и њеном синтаксичком позицијом у реченици.

10.3.3. -ство: *йролейерство* („стање онога који је пролетер“) – Деца Маријина, остављена по читаве дане сама себи, ударише такође у неко *йролейерство*, но без икакве организације, а често и сасвим без потребе (КПГ, 251). Да је лексема *йролейерство* негативно конотирана и да означава не само материјални и друштвеноекласни статус него и духовно стање онога који га заузима, потврђује и увид у шири контекст „Марија шпацира, а деца како знају“, „пролетерка“, „много напуштала кућу и децу“, „почела код нас еманципацију жена“, „Преко дана рад, увече, почешће, неки договори или разговори, и, наравно, по мушком избору, увек у пивари, или у ’бирцузу’, чак тамо на вашаришту“. У прилог реченоме иде и чињеница да се у неким народним говорима лексемом

ѝролеѝтер именује углавном женска особа ослобођена моралних стега средине у којој живи, о чему свједочи сљедећи примјер њене употребе: Била је она *ѝролеѝтер* тешки док се није удала (Ђуркин 2006: 124).

11. Сложенице

11.1. Лексема *кућейоседник* („онај који посједује кућу, власник, посједник куће“) образована је према творбеном моделу по којем је грађена и сложеничка лексема *земљойос(ј)едник* и наспрам себе као конкурентску лексичку јединицу има лексему *кућевласник*, која је својствена административном стилу. Одлучивши се да у позицији другог дијела сложенице употрејеби именицу *ѝоседник*, маркирајући притом цјелокупну сложеницу наводницима, писац појачава емоционално-експресивну вриједност именичке јединице истичући у први план други дио сложенице нагласивши тако горчину ироније коју ишчитавамо и из ширег контекста: „Насеље се звало Горња варош, али о вароши није могло бити помена: на узвишици која се постепено дизала из главне улице малог градића, то је био само 'окрајак градића', заправо село“. И као што је насеље у којем станују „*кућейоседници*“ само „окрајак градића“, тако је и све што његови становници „посједују“ само окрајак нечијег љепшег и свјетлијег живота – Становници, „*кућейоседници*“ и остали, пука сиротиња, оновременска потиштена сиротиња: надничар, слуга, кочијаш, вешерка, овде-онде занатлија са радионицом у ћошку кујне, занатлија за преко нужне поправке обуће, одела, посуђа, дакле сам мајстор-крпа (КПГ, 272).

11.2. зајменица + -о- + именица: *самойѝѝник* („онај који путује сам“) – О земљо исконске камене материје ... на којој је човек, ратар, пастир или рибар, *самойѝѝник* и гост, онај који не може покуцати другде до на прозорчић станице од брвана на путу-беспућу (ПН, 348). Први дио сложенице изабран је у жељи да се нагласи остављеност и препуштеност човјека-путника себи самоме. Емоционално-експресивна вриједност сложенице и стилски учинак интензивирани су и употребом полусложеничког споја у служби прилошке одредбе на *ѝуѝу-бесѝућу*.

11.3. префикс + именица: *доиме* („додатак имену, надимак“) – Симеун је наређао себи име, *доиме*, званије и резиденцију ... Симеун Пејић Рудар, ђак од манастира Гомјенице (Сек. 4, 40); *ѝраѝренуѝак* („исконски, први тренутак“) – Ти си створен у једном од оних *ѝраѝренуѝака* буђења и кретања, кад је од најлепшег сна душе природине и од најлепше песме маште природине и од зноја њеног створена прва капља крви (С, 81).

12. Закључак. Анализа ексцерпираних примјера показује да су све забиљежене лексичке јединице грађене према већ постојећим творбеним моделима српског језика, најчешће у поступку извођења од просте (именичке, придјевске, глаголске) творбене основе, али и од изведених и сложених основа. Главнина именичких индивидуализама припада домену апстрактних именица са значењем стања или особине и творене су од глаголских основа (трпног или радног глаголског придјева) најчешће суфиксом *-остӣ* (*занесвешӣненостӣ*, *одживелостӣ*) и придјевских простих или сложених основа (*бвишостӣ*, *аӣарӣиностӣ*, *бесӣоводностӣ*, *разобомљеностӣ*). Велик број чине глаголске именице формиране суфиксом *-је*, којима је именована глаголска радња, од којих су понеке образоване и од глагола које рјечници не биљеже (*ӣомонашење*, *саӣрейӣавање*), а само је један примјер глаголске именице формиране суфиксом *-ај*, образоване у процесу комбиновање творбе (*незадржај*). Такође су заступљени и именички индивидуализми из категорије вршилац радње, углавном именице мушког рода, што је иначе општа одлика, изведене од именичких простих (*кифлар*, *ӣиӣаличар*, *моӣикаш*) или сложених творбених основа (*досуђивач*, *језиконосац*) и именички индивидуализми из категорије ималац или носилац особине изведени од простих или сложених придјевских основа (*сакаӣов*, *високан*, *фуриозо*, *брзоӣлеӣац*, *врӣиверац*) и само један примјер именице женског рода од изведене придјевске основе (*свакојаковићка*). Међу ексцерпираним примјерима које рјечници не биљеже јесу и именичке лексеме деминутивног значења (*ӣрделац*, *црквичак*, *кујничак*, *одељењчић*), именичка лексема са пејоративним значењем (*ӣичурија*), лексеме образоване према именичкој творбеној основи са значењем мјеста (*ӣровеӣрина*), мјеста становања или боравка (*чаршијаш*, *сеӣтерка*), као и сложеничке лексеме *кућейоседник*, *самоуӣи́ник*, *доиме*, *ӣраӣренуӣи́ак*.

Велик број именичких индивидуализама има према себи регистровану основинску ријеч, што значи да су творбено рашчлањиви и семантички прозирни (*ӣиӣаличар*, *свакојаковићка*), другим ријечима, главнину забиљжених примјера чине потенцијалне ријечи. Изузетак су именице творене од основа којих у рјечницима нема (*сеӣтерка* од *сеӣтер*, *сиричарка* од *сиричар*). Међу створеним лексемама неке имају конкурентску јединицу истог творбеног типа или начина творбе (*кифлар* : *ӣеречар*, *моӣикаш* : *моӣикар*, *моӣичар*), док поједине наспрам себе имају лексеме формиране истим начином творбе са истим општим творбеним значењем, али су различитог творбеног типа (*сиричарка* : *си-рарка*, *сирарица*, *врӣиверац* : *вероломац*, *кућейоседник* : *кућевласник*).

Стилска маркираност, чији извор може бити творбена структура именице или контекст у којем је употребијена, и експресивност датих лексичких јединица обично је реализована као посљедица избора неуобичајеног или стилски обиљеженог суфикса за дати творбени тип или нетипичне творбене основе (*бахайлук* : *бахайоси*, *одељењчић* : *одељење*). Неријетко је асоцирање индивидуалне лексеме на већ постојеће лексеме које су само дијелом своје творбене структуре подударне са њом врло значајно извориште њене експресивности и стилске обојености (*врџиверац* : *врџигуз*, *врџирей*).

ИЗВОРИ

- АИ: *Изабране стјранице Исидоре Секулић*, Предговор, избор, редакција и коментари Драшко Ређеп, Нови Сад: Прометеј, Гимназија „Исидора Секулић“, 1995.
- ЂБЦ: Исидора Секулић, *Ђакон Богородичине цркве*, Београд: Плави јакхач, 1997.
- КПГ: Исидора Секулић, *Кроника љаланачког гробља*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, Просвета, Нолит.
- С, ПН: Исидора Секулић, *Сајуџиници, Писма из Норвешке*, Београд: Вук Караџић, 1977.

ЛИТЕРАТУРА

- Драгићевић 2011: Рајна Драгићевић, Лексика квалификована као индивидуална у српским дескриптивним речницима, у: *Збрник у часи Гордани Вуковић. Лексикологија. Ономасија. Синијакса*, ур. Владислава Руџић, Слободан Павловић, Нови Сад: Филозофски факултет, 47–57.
- Ђуркин 2006: Веселина Ђуркин, *Лексика Угљевика и Забрђа*, Сомбор: Педагошки факултет.
- Ивановић 2011: Ненад Ивановић, Индивидуална лексика у српском језику: творбено-семантичке одлике класе именица (на материјалу из Речника САНУ), у: *Савремена љроучавања језика и књижевности II/1*, ур. Милош Ковачевић, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 79–94.
- Клајн 2002: Иван Клајн, *Творба речи у савременом српском језику. 1. Слагање и љрефиксација*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, Институт за српски језик САНУ – Нови Сад: Матица српска.
- Клајн 2003: Иван Клајн, *Творба речи у савременом српском језику. 2. Суфиксација и конверзија*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, Институт за српски језик САНУ – Нови Сад: Матица српска.

- Радовић Тешић 2010: Милица Радовић Тешић, Лексика Исидоре Секулић са становишта савремене стандардизације, у: *Српски језик, књижевност, уметност. I. Језички систем и употреба језика*, ур. Милош Ковачевић, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 115–119.
- РМС: *Речник српскохрватског књижевног језика*, I–VI, Нови Сад: Матица српска, 1967–1976.
- РСАНУ: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, I–XX, Београд: Српска академија наука и уметности, Институт за српск(о-хрватск)и језик, 1959–.
- Ћорић 2008: Божо Ћорић, *Творба именица у српском језику*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије.
- Штасни 1997–1998: Гордана Штасни, Неологизми, кованице и индивидуално означене речи у Речнику српскохрватског и књижевног језика, *Прилози проучавању језика* 28–29, Нови Сад, 87–113.

Veselina V. Đurkin

PROPER NAME LEXICOLOGY
IN THE WORK OF ISIDORA SEKULIĆ
(TEMPORARY-SEMANTIC FEATURES OF NOUNS)

S u m m a r y

This paper analyzes the morpho-semantic features of proper noun lexemes and their stylistic potential based on the genre-diverse body of work of Isidora Sekulić. The analysis shows that all recorded lexical units are built according to already existing morphological models of Serbian, most often in the process of derivation from a simple and complex nominal bases. The majority of proper noun lexemes belong to the domain of abstract nouns and verbs, and are represented in the categories of *nomina agentis* and *nomina attributiva*. Stylistic marking (the source of which may be the noun's morphological structure or the context in which it is used) and the expressiveness of the given lexical units are realized in many ways, mostly by choosing an unusual suffix or morphological base for a given formation type, or by choosing a less productive suffix. Thus formed, they happen to contribute to the stylistic marking of the entire sentence. The stylistic effect of the proper noun lexemes is often enhanced by its syntactic or semantic position in the sentence.

Keywords: Isidora Sekulić, proper nouns vocabulary, nouns, morpho-semantics models, style.